

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felülső szerkesztő háborúban léte miatt a szerkesztésért felelős:
PURJESZ MÓR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2., telefon-szám: 134.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. | Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 " | Egy hónapra 1 " 20

Lovagias tolerancia

Jelentem a magyar nép lelkületét. Hosszu századok alatt sokszoros bizonyítottam erre, ami azonban nem időleges, felületes cifra, hanem rossz tulajdonságokat pártol, érdekességet titkoló sima máz, hanem valódi, hamisítatlan értékes tartalom.

Főnév, történelmi magaslattal ért el a magyar nemzet büszséget fellátó, lovagias magatartása a „vilám ot sangvinem” jelenetnél. A minden oldalról ellenség által szorongatott nagy királynő, Mária Terézia, a legnagyobb bajban a magyar országgyűléshez fordult. Kislend gyermekét kezében tartva kért hűséget, fegyveres segítséget a magyar rendektől. — Életünket és vérünket — kiáltozza a lovagias nemzet a királynőnek, a védtelen asszonyoknak, az anyáknak; ment, harcolt, győzött.

Elfelejtette akkor a régi, az új, — a mindenkorl gravameneket, mellőzéseket, méltatlanságokat nemzetünk, harcra készen, erős karra, kitartó fegyverrel indult védelemre.

A lovagias vonás, az igazi békeőrő természet, a nemes jellem mutatkozik a mostani háborús világban is. Kicsiny és nagy dolgokban egyaránt. Hősies, vasakaratu, scéringanyosságú, legyőzhetetlen nemzeti szövetségünk és a monarchia népei mellett, csak mi mondhatjuk ezt el magunkról.

Megmutatták bőségesen a szerbek, hogy azok ők és olyanok, amilyeneknek ismerünk. Kegyetlenek, durvák, éhenkórászok. Rémtörténeteket jegyez fel a háboru naplója e vad, minden emberi gondolkozásból kivetkőző nemzetről.

A sebesülteket és a saját katonáit kötözö orvosokat, szanitézseket gyilkolják, pusztítják a bandita komitácók. Szerencsétlen az a katonák, aki hadifogságba kerül. A nem katonának, a békés polgárnak sincs jobb helyzete. Gyenge asszonyok, ártatlan csecsemők kénytelenek borzalmas szenvedéseket elviselni.

A híres francia műveltség, a főlényes angol „non plus ultra” ön-ímadat méltó partnere a vad hegyek lakóinak, a szerbeknek, hogy az oroszokról ne is beszéljünk. Francia és angol polgári hatóságok, tehát nem is a háboru zárzavarában eldurvult lelki, rideg katonák bántalmazták, éheztek az idegen nemzetbeliek.

Nálunk ilyen nem történhet, ilyen mi elképzelni sem tudunk, távol áll tőlünk még a gondolata is az effajta emberlelenségeknak. Egy kisebb jelentőségű, de jellemzésre nagyon alkalmas jelenségre mutatunk rá:

Amikor összeszorított ököllel olvassuk a szerb harctéri brutalitást, amikor felkiborodással halljuk a francia pörére vezekelt, visszataszító intoleranciát, a mi városunkban nyugodtan feketelhet, bátran jöhet meket, megéleketést biztoshat magának a szerb, a francia állampolgár. Ez a mi speciális sajátosságunk és ez így van jól. Természetesen a lovagiaság védelme alatt állóknak fére kell tenniük fa-

juk hívány tulajdonságait, el kell némitaniok nemzettük cudar aspirációit, mert különben már csakugyan a nembánomság több volna az ostobaságnál.

Bizonyára úgy is van és ezt az illetékes helyen tudják és figyelemmel kísérik. Isten legyen irgalmas azoknak a magyaroknak, akik Szerbiába vagy Franciaországba szornitak.

N. S.

Csernovicot visszafoglaltuk

Bukovinában, Galiciában győzelmesen nyomulnak előre csapataink.

Orosz-lengyelországban szövetséges seregünkkel együtt kezdtük meg a biztos győzelemmel végződő nagy csatát

Az orosz harctéren egymásra halmozódnak a szepzácións események. Offenzívánk újabb és mindinkább jelentősebb sikereket ér el. Az oroszok visszavonulása Galiciából és Bukovinából, amelynek fővárosát csapataink megszállották, áttalánossá vált. Előrenyomulásukat az orosz képtelen feltartóztatni. Egymásután foglaljuk el az orosz állásokat és a legerősebb pozícióból is kiverjük az ellenséget. Tegnap Csernovicot szabadították fel seregeink és most Lemberg következik.

És míg visszazereztük Galícia fővárosát, meg fogjuk szerezni Orosz Lengyelországának fővárosát Varsót is. Az ostromágunk már megszállt Varsó alatt. A szövetséges osztrák-magyar német hadak már Varsó legkisebb erdővonalát bombázzák.

A német hivatalos jelentés a közeli döntést sejteti. A francia balszárny a német offenzíva következtében megkezdte visszavonulását és ez már a francia offenzíva összeomlásának a kezdete. A francia-belga határon az Északkeleti tenger partján elkezdett harc folyik, melybe az angol hadihajók ágyul is beleszólnak. A németek győzelmét az angol hajóágyuk sem hiusíthatják meg.

Szerbiát agóniájából nem menthetik meg. A Dardanellák elzárásával Oroszország nija teljesen el van vágva Szerbiától. Oroszország Bulgáriát fenyegeti, hogy utat nyer-

jen Szerbiába, de a bolgár kormányt, ahogy az orosz ígéreték, úgy az orosz fenyegetések sem fogják engedékenységre bírni. Mai híreink a következők:

HÁBORUNK AZ OROSZOKKAL.

Sikeres harcaink Galiciában.

Abban a nehéz és makacs támadásban, amelyet az ellenségnek Felsztyntól a Medykától keletre fekvő műtlig terjedő megerősített állásai ellen intéztünk, több helyen ismét tért nyertünk, míg az orosz ellentámadások sehol sem sikerültek. Mult éjjel csapataink rohammal bevették a Mizyniec-től északra emelkedő kámpolna magaslattal. A Magierától délre csapatainknak már tegnap sikerült az elfoglalt helységekből a magaslatok felé előre hatolni. A déli szárnyon főleg tűzvérségi harc folyik. A modern tábori erődítés nagy mértékben való alkalmazása folyón a csata nagyrészt a várharc jellegét veszi fel.

A Kárpátokban tegnap elfoglaltunk a Jablonica szorosát, az utolsó, amelyet még egy orosz osz-

tag tartott megszállva. Magyar földön tehát már nincs ellenség. Bukovinában való előnyomulásunkban elértük a Nagy-Szeretk folyót.

Höfer vezérőrnagy, a vezérkar főnökeinek helyettese.

Kuzmanek altábornagy Przemysl ostromáról.

A hadisajtószállásról jelentik, hogy a lipok haditudósítói, akik néhány napot Przemyslbe töltöttek, már tovább utaztak, hogy a mostani harcok színhelyét megkövessék. Eütszásuk előtt fogadta Kuzmanek Herman altábornagy, a przemysli vár hőse védelmezője és a következőket mondta:

— Üdvözlöm az urakat és örömmre szolgál, hogy a főszabadtól Przemyslben megjelenhettek. Örökönk, uraim, módjában volt megtekinteni védőműveinket, a folyamatosan lévő harcokat, eljutottak előretolt hadállásainkig. Látták védőműveinket, melyek október 5-től 8-ig dacoltak a megszálló ellenség félelmes rohamával, Przemysl megszállása több mint három hélig tartott. Izgalmas napokat éltünk át e három hét alatt és különösen izgalmas órákat a rohamok napjai alatt. Közben a derék védősereg számos sikeres kirohanása súlyos károkat okozott az ostromlóknak. Az ostromlók október 8-ig mindentron be akarták venni Przemyslt. Különböző helyeken elfogott orosz katonák és tisztak vallomással alapján tudjuk ezt. Október 5-én reggel már rohamtávolságra voltak az oroszok. Délben megkezdődött a roham, amely folytonosan tartott és nyolcadikán enyhült a támadás félelmes ereje. Azt hiszem, nagy szolgálatot tettünk a küzdő hadseregnek, hogy it lekövítettük az oroszok nagy erejét. Azt hiszem sok érdekes dolgot láttak az urak és arról is meg vagyok győződve, hogy rövidesen hadseregünk előrenyomulásának lehetnek tanúi.

Az orosz municióhiány

Bécs, okt. 23.

Az „österreichische Volkszeitung” beavatóit helyről a következőkről értesül: Az orosz hadügyi vezetőség nehézségekre talál a fegyverek és munició pótlásánál, miután a háboru elején a fegyver- és ágyugyárakban vezető állásokban alkalmazott németeknek el kellett hagyniok az országot és eddig nem sikerült ezekre a helyekre megfelelő erőket találni.

A szövetségesek előnyomulása Varsó ellen.

Berlin, okt. 23.

Az osztrák-magyar és német csapatok előnyomulása Varsó ellen kedvezően halad.

A cár fegyverbe hívja a népfölkelést.

Stockholm, okt. 23.

Pétervárról táviratozzák: A cár ukázt adott ki, amely az egész birodalom valamennyi kormányzó-ságában fegyverbe hívja a népfölkelést.

Mivel magyarazzák az oroszok a Kárpátokból való kivonulást.

Milánó, okt. 23.

A „Corriere della Sera“ egyik legutóbbi számában egy pétervári táviratot közöl, melyet tudósítja, G. Bonacci okt. 15-én este 6 óra 45 perckor adott fel Pétervárott. E távirat arról szól, hogy az oroszok mivel magyarsázzák a Kárpátokból való kivonulásukat. Bonacci erről — nyilvánvalóan orosz katonai forrásból — a következő információt kapta:

A Kárpátok szorosában bizonyos ellenoffenzíva támadt, melyet a Homved ekre (a magyar territóriális katonaságra) bíztak. E komoly időben a keleti monarchia gyűmőcsöztetni akarta azt a régi és hagyományos gyűlöletet, melyet a magyarok, mint az közudomásu, azért éreznek az oroszok iránt, mert a magyar forradalmat akkoriban Paskievics tábornagy csapatai nyomták el. Amint erre mindenki emlékezhetik, csak az oroszoknak Magyarországra való bevonulása és a világsok katasztrófa után hullott le a némes magyar nemzet virága.

Az egész táviratban az az egy komoly momentum van, hogy derék hővédcsoportainknak a tevételeye Oroszországban, ime, elég nagy.

Az oroszok megerősítik Lemberget.

Krakó, okt. 23.

A „Nova Reforma“ jelenti, hogy az orosz hadsereg technikai csapatai éjjel-nappal dolgoznak Lemberg város megerősítésén. A térfalakosságot Lemberg környékén kényszerített, hogy dolgozzanak a lövészárkok és földhányások elkészítésénél. Lemberg helyőrségét Przemysl fölmentése után 70.000 emberrel megerősítették.

Csernovic újra a monarchiáé.

A Sirvlez mindkét parján folyó harcokban sikerült már az a folyótól délre eső területen is támadásukat előbbre vinnünk. A terület uráló 668. háromszögletű magassági pontnál, Stary Samboról délkeletre, az ellenségnek két egymás mögött levő védelmi állását elfoglaltuk. A jelzett helységtől északnyugatra sikerült harcvo-

lunknak a sárosi mőúhoz közelebb jutni. Az eddigi jelentések szerint a legutóbbi harcokban 3400 orosz, közülük 25 tisztet ejtettünk foglyul és 15 gépfegyvert zsákmányoltunk. Előcsapataink Csernovitzba bevonultunk.

Höfer vezérőrnagy a vezérkar főnökének helyettese.

Az ujjongo Csernovic.

Csernovic, okt. 23.

Október 20-án éjjel tizenegy órakor vonult be az osztrák-magyar katonaság Csernovitzba. Leírhatatlan volt az öröm a városban. A késő esti órák sülétre a város aprais-nagyja az utcákon hullámozott. Virágokkal szórta lels az érkező katonák útját és mind-egyik boldog volt, ha egy korit lalt, vagy ételt nyújthatott fel a legényeknek.

Valóságos lidércenyomás a di szabdult fel Csernovic, amelyet szeptember 2-án óta oroszok szállottak meg. Az orosz hadvezetés egy létezik nem gondolta, hogy ilyen rövid idő alatt ki kell takarodnia a csapatoknak a városból, mert amint tudvalevő, orosz közigazgatási vezetőit be polgári kormányzót is rendelt a város élére. Erdekes, hogy a Garovskyy-tesztérek még október 18-án, tehát két nappal csapatunk bevonulása előtt elfuttek a városból. Nyilván ekkor hírt vettek arról, hogy közeleg az osztrák-magyar felmentő sereg.

HIREK A NYUGOTI HARCTÉRRŐL.

A németek győzelme Észak-Franciaországban.

Berlin, október 22.

A nagy főhadiszállásról a következőket jelentik:

A harcok az Yser-csatorna mentén még folynak. Tizenegy angol hadihajó támogatja az ellenséges tűzérést. Dixmuidentől keletre az ellenséget visszavertük. Csapatunk Iper irányában is eredményesen nyomultak előre.

Lille-től északnyugatra és nyugatra a harcok nagyon sikeresedően folynak, az ellenség azonban az egész vonalon lassan visszavonul.

A Tisucortól délre lévő magaslatok ellen Toul irányából intézett heves támadásokkal, a franciáknak rendkívül súlyos veszteségeket okozva, visszavertük.

Kétséget kizáróan megállapított nyert, hogy az angol tengerőrnagy, aki az Ostende előtt levő hajórajt vezényli, bombázni akarta Ostent és ettől a szánd kától a belga hatóságok csak nagyon nehezen tudták elteríteni.

Az északkeleti hadszíntéren csapatunk részei a hátráló ellenséget Osovlec irányában követik. Több száz fogoly és gépfegyver jutott kezükre.

Varsónál és Lengyelországban tegnap a legutóbbi eldöntetlen harcok után nem volt harc. A dolgok itt még kialakulóban van.

Bombázzuk Varsó külső erődvonalát.

Berlin, október 22.

A lópok haditudósítói egyértelműen jelentik a keleti hadsereg főhadiszállásáról, hogy a lengyel-orosz harcok sikeresen folynak az egész vonalon. Őlási orosz erők kísérleteznek a Viszulán való átkelésével, de a szövetséges seregek minden támadást visszavernék nagy veszteségeket okozva az ellenségnek. Jelentős léptekkel halad előre a támadás Varsó ellen. Lengyelország fővárosának ostroma délnyugati és déli irányból már a legközelebbi napok egyikén megkezdődik. Azt hisszük, hogy Varsó nem tud sokáig ellenállni a szövetséges seregek támadásának. Az ostromágyuk tegnap megkezdtek Varsó legkülső erődvonalának a bombázását.

SZERB HARCTÉR ESEMÉNYEI.

Offenzívánk sikerei Szerbiában.

Szerejevó, okt. 23.

Egy Szerbiában harcoló katonatiszt hosszabb levélből kitérte, hogy offenzívánk Szerbiában állandóan halad előre. Csapatunk az előbbi napokban újabb fontos pozíciókat foglaltak el, több ágyút zsákmányoltak és számos foglyot ejtettek. A hangulati katonáink körében jó és bizakodó. A szerbek hihetetlen makacssággal verednek és egyes pozíciókat néhol másfél emberükig védelmezik.

A szerbek az angoloktól kérnek segítséget.

Budapest, okt. 23.

A Times közli Grucis volt londoni szerb követ telességének levelét, amelyben Angliától kér segítséget Szerbia számára. Grucisné levele így fejezi le a szerb sebesültek ápolását:

A határ közelében minden városban és minden faluban minden ház, amely még ép, kórház, s melyben sebesültek vannak elhelyezve. A sebesültek száma oly nagy, hogy közhölök sokan a szabadban fekszenek és csak ponyvasátor védi őket az eső ellen.

Igen nagy a hiány orvosi kötszerekben, főként gázbán. Bízunk, hogy súlyosan sebesültek költéséi is csak három-négy naponként lehet megújítani, mert nincs mivel bekötni a sebet.

Belgrád el van vágva Szerbiától.

Bukarest, okt. 23.

A Mail Journal ma ideérkezett számában több panaszos levelet közöl Belgrádból. A szerb főváros lakossága amiatti panaszkodik, hogy Belgrád most már el van vágva Szerbiától, mert az ország

belsejébe megerősítették a távirat és távbeszélő szolgálatot. A lap azonkívül vezércikkben kesereg azon, hogy belgrádi lakosság élelmezése igen rossz. A kenyér, amit most Belgrádban árulnak, fekete mint a föld, keserű mint az épe és úgy van megafítve, hogy a lakosság százszámra gyomorbetegséget kap tőle.

A Mail Journal és a többi szerb lap kiharátára bizdítja az ország lakosságát és azzal a hazug hírrel vigasztalja, hogy az orosz sereg már a nagy magyar Alföldön portyázik és hogy a németek hivatalos jelentések szerint egymillió embert vezettek.

Belgrád romokban.

Budapesti tudósítónk táviratozza: A Times haditudósítója látogatást tett Belgrádban. Az angol újságírónak megmutatták a magyar ágyuk hatását. Hétááz házat, szöfták a belgrádi egyetemet is megmutatták, amelyeket a nagy ágyúk rommá löttek.

A Driua mentén folyó harcok az angol újságíró szerint a monarchiában nem fontosak, csak apró cselekedetek folynak. Így tehát fényesen bevált Poliorek táborvezérnek az a jelentése, a mellyel a krupanjei magaslatoz elfoglalása után bejelentette, hogy most a nagyobb hadműveletekben egyelőre szünet állott be.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár: Október 24. Szombat. Róm. kath. Ráfael főangyal. Protestáns Ráfael főangyal. Görög orosz október 11. Fülöp diak. Nap kel 6 óra 32 perckor, nyugszik 4 óra 56 perckor.

Időjárás. Lényegtelen hőváltozás és elvívte, inkább csak délen megkelefen, ospadékkal. Sürgönyprognozís: hűvös, délen, keleten elvívte ospadék Déli hőmérészék: 10 fok C.

A halottak napi világitás helyett.

A halottak napján szálton gondolatunk azon elhagyottak felé, kiknek fenntartójuk elvívte a harcúeren és nyomorban, a ninosetlenység kétségbeesésében hagyták övéiket.

Fordítsuk szívünket halottainkról való megemlékezés alkalmával azon hátramaradottakra, kiknek fenntartójuk a csatatéren küzdenek fegyvereink dícsőségéért, zászlónk becsületeért és azt, mit halottjaink sirjának megvilágitására szánánk, áldozzuk a jótékonyág oltárára.

Bár kedves kötelességet rovunk le azzal a néhány száz virággal és azzal a pár égő mécsest, melyeket kedveseink sirjain állítunk fel egyelet adójaként, de kedvesebb, szentebb dolgoi otelekszünk, ha az erre szánt filléreket a hadbavonultak hátramaradottjainak és a harcúeren elesett katonáink hozzátartozóinak felségélyezésére fordítjuk.

Ilyen megváltási adományokat a Makói Függölen Ujság kiadóhivatala is elfogad és rendeltetési helyére juttat.

Iparosokat keres a katonai hatóság. A katonai parancsnokság ma megkereste Makó város katonaiügyi osztályát, hogy e hó 27-ikére Szegedre való bevonulására megfelelő térítési díjak mellett 5 cipész, 16 szijgyártó és 5 nyergest biztosítson, illetve állítson elő. Ennek alapján Makó város katonaiügyi osztálya fel-

hívja mindazon iparosokat és iparos-
segédeket, hogy akik önként vállal-
koznak a munkálatok teljesítésére,
jelentkezzenek Gera Sámuel városi
főjegyzőnél.

— A volt városi ügyész jutalma. A
belügyminiszterium közli Makó vá-
rossal, hogy a rendőri büntető eljá-
rásban a kösvád képviselőjében eljár-
t Dr. Bán Zsigmond városi ügyészt ki-
fejtett munkásságáért 100 korona jutá-
lomban részesítette.

— A városi szegénymenházból. Isme-
retes, hogy Rankl József néhány
bóttel ezelőtt panaszt emelt a sze-
génymenházi gondnok ellen, mire a
tanács bizottságot küldött ki a men-
házi állapotok megvizsgálására. Ez a
bizottság a tanácsnak mai ülésén tett
jelentést eljárásáról, minthogy a vizs-
gálat semmiféle tényt nem talált a
gondnok ellen bebizonyítottak, a
tanács a további eljárást beszüntette.

— A Justh Gyula alapítvány kamatal.
Justh Gyula néhány évvel ezelőtt
alapítványt tett, melynek kamatait
egy-egy életpályára készülő leányö-
vendők nyert. Ennek az alapítvány-
nak kamatait ma a városi tanács
Írlanda Margit képezdei tanulóinak
ítélte oda.

— Az idei szüret. Csenedben az
éveken át megszokott szüreti zajtól
elütően történt ez évben nálunk a
szüret. Felütés és mozgalmasság
mélkül egyes helyeken már befejezést
is nyert. A termés meglehetősen, a
bor minősége kitűnő, de a mennyi-
ség nagyon kevés és a megcsökkent
munkaerő híján a préselés a szo-
koznál hosszabb időt fog igénybe
venni. Gyűlik a must a kádakba,
belekerült a hordókba, ugyan mikor
jő el a csendes bősé ideje a bor
eladására és egészségben elfogyasz-
tására?

— Ijedelem a főtéren. Bernát Sá-
muel ma délután 2 óra tájban a fő-
téren keresztül egy kocsi fát vitt, mi-
kor lovai valamitől megijedtek a
kocsit elragadták. Ez a körülmény
nagy ijedelmet okozott a főtéren. Baj
azonban nem történt, mert a lovak a
kocsit Iritz Herman üvegkereskedő
előtt egy gömböskőnek neki húzták
és így csak az akáfa tört ki.

— Talált tárgyak rendőrségen. A
rendőrségnél kisebb mennyiségű ta-
lált pénzi és egy talált löpökroót
öriznek gazdálanul. A talált tárgya-
kat az igazolt tulajdonosuk a hivata-
los órák alatt vehetik át.

— Művészestély az Urániában. A
vidéki színdarabok közül igen sokan,
a háborúra való tekintettel szerző-
dés nélkül maradtak. A legkiváló-
bbak is elvezették működési
területet, mert több igazgató nem
nyitotta meg az őszi szezonot ső-
ben a kőben, hogy a közönség
egy sem látogatta a színházat. A
színház direktorok ezen fellegása
nem helyes, mert a közönség szí-
nházban van azzal, hogy a színház
látogatása a színdarabok pártolása, a
kik kulturális színtől teljesítenek,
azinté hazafias kötelesség. A ma-
kói Uránia színház ezekre való te-
kinettel vállalkozott arra, hogy
több kiváló vidéki színdarab-
színt foglalkoztat és művészeti adást
tart. E hó 24-én szombaton, és
25-én vasárnap este a szegedi és
debreceni színdarabok kiváló erőt
lépnek fel az Urániában és több
apróságot, haborus aktualitást ad-
nak elő. Színe kerül: „Abik lit-
thonn maradtak, Helai Jenő egy-
felvonásos bájos darabja; a Vig-
színházban több mint ötven elő-
adást ért. „Riadó“, Fisk Richard a
szerzője. E darab bájosan szelle-
mesen foglalkozik azzal, hogy most
kivétel nélkül mindenki lelkesülten
és önfeláldozóan áldoz tőle telje-
sítőleg. Megkapó egy öreg zsidó
gondolkodásának megfeszítése, a
mint egyetlen lát a háboruba bo-

csátja. E'adására kerül még a
„Mozgósítás" és a „Meg van a
béke" című apróságok. Az elő-
adók neveit az igazgatóság külön
plakátirozza. Joggal remélhető,
hogy az élvezetes előadásra a köz-
önség tömegesen fog megjelenni.

A trónörökös pár gyilkosai.

Folytatják a tanulmányát.

Szerajevó, okt. 23.

A Dakics Giorgio és jettics Bori-
voj vallomásaának fölolvása után
ismét a Narodna Odbrana könyvéből
olvasnak fel egyes részleteket. Ezek
szerint a Narodna Odbrana érdekeit
szolgálják gazdasági szövetségek,
olvasókörök, antialkoholista egyesü-
letek és a nemrég alakított Privreda
egyesület. A Narodna Odbrana egye-
sítette az összes szerb Szokola-
egyesületeket is és pedig nemcsak
Szerbiában, hanem Horvátországban
és Szlavóniában, valamint Boszni-
ában és Hercegovinában létező
Szokol-egyesületeket is, mely utóbbi
helyen létező 22 egyesület közt van
a tuzlai és a priboji is. A dalmát és
bácskai Szokol-egyesületeket is be-
vonták ebbe az egyesületbe.

Ezután felolvasták az orvosi véle-
ményeket. A trónörökösök a jobboldali
nyakon egy öt centiméternyi
nagy bőrszakadás látható. Hohenberg
hercegnő jobb lágyékában, négy
centiméterrel a csipcesont fölött egy
hat centiméter nagyságú bőrszakadás
konstatálható. Ezek a szakadások
lövétől származnak. Mindkettő halá-
los volt. A halált belső elvérzés
okozta.

A fegyverszakértők véleményéről
szólvó jegyzőkönyvből kitűnik,
hogy a merényletnél használt bom-
bák azonosak a szerb hadseregben
használatos kézi gránátokkal.

Ezután felolvasták a tuzlai „Narodno
Vjedinyenje" cím alatt működő
ifjúsági egyesület programját.
Ennek a programnak a vezéreszmé-
je is az összes délszlávoknak
egy nemzeti államba való egyesí-
tése.

Popovics Svjetko vádlott ismeri
ugyan ezt a programot, de azt
mondja, hogy azt nem érteite meg,
mert főiskolai hallgatók részére
készült.

Ezután felolvastak egyes részlete-
ket az elkobozott Prosvetica naptár-
ból. Ezt a naptárt az 1914. évre a szer-
ajevói Prosvetica-egyesület adta ki,
amely alapszabályai szerint tisztán
kulturális célokkal kellene, hogy
foglalkozzék. Ebben a naptárban
St. Sad cím alatt azt írják, hogy a
szerbeknek a törökök és bolgárok
elleni győzelme Ausztria-Magyaror-
szág elleni győzelemnek is tekin-
thető, mert a szerbek nemzeti
önérzetének emelésével aláaknázták
Ausztria-Magyarország állami alapja
is.

Zvono Mehmed, Petrovics Grgko,
Gavrics Gavro, Miatovics Mijat,
Tesics Tso, Sinukic Ilija, Mario
Stevo, Mario Vazo, Stjepanovics
Pero, Kovacevics Nikola, Gligorevics
Jovan, Dragovanovics Dragolju és
Maliss Risto, Princip és Grabenok
Tobuton és Pribojon át Tuzlába
történt utazásukról és Korovics
vádlott házában való tartózkodásukról
mondanak el részleteket.

Kosztics Konstantin tannu azt
vallja, hogy a rendőrség abban a
házban találta meg a bombákat és a
fegyvereket, amelyeket Popovics
Svjetko vádlott oda dobott, ahol ő
lakik.

Schulz Henrik tanu vallomásától
fölvett jegyzőkönyvből megállapítható,
hogy a tanu mint szabólegény ment
Szerbiába, hogy munkát keresen,
de a szerb hatóságok Ausztria-Ma-
gyarország elleni kémkedésre hasz-
nálták fel.

Jugovics Ljubivoj tanu Belgrádban
ismerkedett meg Princippal. Később
Zágrábban találkozott vele, ahol azt
mondta, hogy Fiuméből jön és
beutazta Dalmáciát és Olaszorszá-
got.

Princip tagadja, hogy Olaszorszá-
ban lett volna.

Publics Dragan tanuvallomásáról
fölvett jegyzőkönyvből kitűnik, hogy
mindazok a mozgalmak, amelyek a
horvát, szlavon, bosnyák, hercegovina-
i és dalmát ifjúságok között nem-
zeti irányban inspiráltattak, a
Narodna Odbrana-tól származnak. Az
egyetemi hallgatóknak 1912. évi
belgrádi látogatása idején, amidőn
Sándor trónörökös Bazilics Vladimirt
és Jukics Lukát kihallgatáson fogadta,
életre kelt a délszláv főiskolai hallga-
tók közt a délszláv eszme. Az egye-
temi ifjúság a belgrádi kormánytól
abban az időben pénzbeli támogatást
kapott és nem sokkal azután követ-
kezett be Jukics Luka merénylete.
A Belgrádból inszenált délszláv dia-
mozgalom célja egy forradalom
előkészítése volt arra az esetre, ha
Szerbia Ausztria-Magyarországgal
háboruba keverednék. Ezért fogadták
minden egyes alkalommal, ha horvát
diákok Belgrádba érkeztek, vagy a
trónörökös, vagy pedig egy szerb
generális őket. A Jukics Luka elleni
pör tárgyalásakor egy szerb egye-
temi tanár Belgrádból az összes
szerb vádlottaknak, így a tanunak
is, a Sándor trónörökös üdvözlét
hozta Zágrádba.

Popovics Teodor tanu vallomása
szerint egy bizonyos Gjokics Mita
nevi belgrádi nagyiparos azt me-
sélte neki, hogy a zágrábi hazaárulási
pör fogságban lévő szereplői részére
a Narodna Odbrana által gyűjtött
60.000 koronát átadta a Srbobran
szervezőségében Pribicevics Szve-
tozár, Sztojanovics Bogdan dr. és
Budiszarjevics dr. nak és erre a
célra még 8000 koronát tartott ma-
gánál.

Kovacsics Trezimir tanu Jukics
Lukát Tankosics Vojo szerb őrnagy-
nak és Prodanovics miniszter főnök
társaságában látta Belgrádban.

Kiadó hagymaföld
zöldség, gabona és lucernásnak
Iritz Miksánál.

A Zeitler-gőzmalomban
szénsalak kapható.
A durvább szénsalak ára ko-
csinként 2 korona, finomabb
3 " "

Friss must kapható:
Iritz Sámuel özv. cégnél.
Legjobb
asztali- és gyógyborok
Iritz Sámuel özv. cégnél
kaphatók.

Szép
cukor-paradicsom
naponta friss szedés kapható
Iritz Sámuel özv. cégnél.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmei.

(636)

85. fejezet.

Herceg és komédiás.

Márta pedig bocsánatot kért
Tekla grófiasszonytól és Korby-
tól, hogy valamerre mennis kell a
elment a cirkuszba.

Pleiro és Luczia tudta nélkül
Morsillo Vilmos herceg viládjába
hajtatott.

A herceg nagyon rosszul volt.
Igen sok vért vesztett a a seb-
láz rohamosan növekedett.

Hosizás könyörgésre bevezették
az orvosok Máriát a herceghez.

Hófehér csipke ruhába volt
öltözve. Szőke fűrtelen befelejtak-
kel díszített fehér kalapot viselt a
egy nézeti ki, mint egy égből
alászállóit agygal.

Szeliden közeledett a herceg
ágyához.

A herceg kérdőleg tekintett rá.

— Nagyon sajnálom őt, her-
ceg, rebegte Márta részvételi. Ha
azt tudom, soha sem jövök Ró-
mába. De én nem vagyok oka.
Atyját soha sem akartam magam-
hoz hódítani a a herceg engem
mégis annyira megsértett. A her-
ceg nem kért fölem bocsánatot . . .
de én annyira nyugtalan vagyok,
a herceg megebeszülése annyira
megrémített, hogy én jöttem a
herceghez, én kérem, ne haragud-
jon velem, ne haragudjon Pleitora,
aki olyan derék, becsületes em-
ber! Hogy megnyugtassam a her-
ceget, ezennel kijelentem, hogy
még az éjszaka megszököm Ró-
mából. Nem akarok atya és fia
közti békétlenséget előidézni a
szegény tejemre örökös haragot
vezni. Én nem vagyok komédiás
leány, jósrivűségből, mondatnai
hálából táncoltam Pleitroknak . . .
Becsásson meg, hazamba megyek
és ott nyugodni szeretnék lenni.
A herceg nézte, nézte a leányt.
Annak szende arca és szelid
lány hangja különös hatással voltak
ra.

— Gyorsan és felületesen illet-
tem, gondolta magában, a leányka
szemeiből a mennyel jószág, az
angyali szépség és tisztaság su-
gárzik. Ah, de miért keveredett
komédiások közé és aiyám miért
nem szólt róla előbb . . .

— Nos, nem bocsát meg? Ha-
ragozik? Gyűlöli? kérde Márta
nyugtalanul.

A herceg felemelte erőltlen és
forró kezét. Kezede vette Márta
jobbát és ünnepélyes hangon így
szólt hozzá:

— Kláasszony, a sértésért kö-
rülbelül életemmei fizetek. Elég-
teltel adtam, a sértés vérrrel lett
lemosva . . . Maga igazi agygal.
Tévedtem, csalódtam személyében,
azt hittem olyan, mint a többi
cirkuszhalgy . . . Bocsásson meg,
bocsásson meg és . . .

A herceg pillanatra elhallgatott
és merően beleértett a leányka
könyveli szeméibe.

— És, folytatá a herceg, ha
édes atyámat boldogítani tudja,
legyen az övé, nem haragszom
őre, nem lehet, nem szabad hara-
gudni . . .

A herceg forró arcához vontá
Márta kezét és azt erősen oda
szoritotta magához.

(Folyt. köv.)

Herés árpa szalma, polyva

kazalonként és ölenként eladó közel a városhoz

IRITZ MIKSÁNÁL.

Makulatur - papír

kiadóhivatalunkban jutányos áron kapható.

5 és fél lánc

hereföld

a városban azonnali kaszálásra jutányos áron eladó.

Tudakozódní lehet :

Dr. Kiss Pál

ügyvédi irodájában, Hajnal-u. 3.

POÓR ENDRE

gyógyyszerésznél kapható Makón

VILMA-CRÉM

gyorsan és biztosan ható ár-talmatlan szer, szeplő, májfolt, arc- és kézvrösség és mindenféle bőrtisztatlanság ellen

Vilma hajpor, Vilma szappan és hajfjítő szer.

Ára: Vilma krém 1 korona. Vilma hajpor 1 korona, Vilma szappan 70 fill. Hajfjítő 1 korona piperezerek több kiállításán ér-mekkel lettek kitéve.

Haszonbérbeadás.

A Borotvás örökösök tulajdonát képező gerizdesi kenderföldek, 14 kishold belső járandó és egy darab ardiesi szőlőföld 1914. október 1-től haszonbérbeadó. Értekezhetni lehet dr. Kozma János makói ügyvédnél.

Egy szobás

garzon lakás

előszobával, vilanyvilágítással, kis verandával KIADÓ.

Cim a kiadóhivatalban.

LEGJOBB LIKÖRÖK ÉS RUM

készíthetők házilag a CSILLAG-ESSENCIAKKAL a hozzájuk mellékelt készítési utasítás szerint. Egy üveg kivonat ára 50 fill. Kapható egyedül

POPPER GYULA

drogériájában, Makó, (Főtér)

Kapható következő fajokban:

Absinth	Kává
Allasch kömény	Maraschline
Angol keserü	Meggy
Anisette	Monta
Ananész	Narancs
Cacao barna	Őszi barack
Chartreuse	Rosztopcsin
Csészárkörte zöld	Rózsa
Curaso	Vanilla
Kajszin	

Első magyarországi sírkőgyár.

Nálam az összes márvány- és

::: granit sírkövek :::

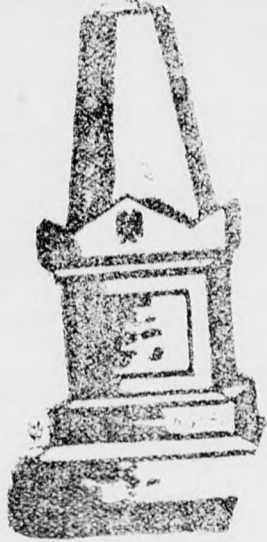
25 %-al olcsóbban kaphatók mint eddig voltak, mivel azokat újonnan berendezett gyáramban magam készítem.

Vasbeton síbaltokat

6 személyre, 25 évi felelősség mellett 800 kor.-ért vállalom 3 évi törlesztésre, kamatmentesen.

GLÜCK LAJOS

Makó, Szegedi-utca, saját ház.

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

... KÖNYVNYOMDA ...

: LAPKADÓ VÁLLALAT :

Elvállal :

- Eljegyzési kártyák
- Meghívók,
- Üzleti könyvek,
- Számlák,
- Levélpapírok,
- Borítékok,
- Névjegyek,
- Könyvek, folyóiratok,
- Gyászlapok és
- Falragaszok előállítását.

A
MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG
a vármegye legelterjedtebb
x x x x napilapja. x x x x

ELŐFIZETÉSI ÁRA :

Helyben, házhoz hordva :
Egész évre . . . 7 korona.
Fél " . . . 3 K. 50 F.
Egy óra 60 fill.

Vidékre, postán küldve :
Egész évre . . . 14 kor.
Fél " . . . 7 " .
Negyed " . . . 3-50 f.
Egy óra 1 kor. 20 fill.

Hirdetéseket felvesz a
o o o kiadóhivatal o o o

Telefon szám 124.

Telefon szám 124.